

Sygn. akt VI Gz 233/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółka Jawna w K.

przeciwko M. K. i J. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego M. K. na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 12 lipca 2013 r., sygn. akt V GC 622/13 w przedmiocie kosztów sądowych

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 12 lipca 2013 r., sygn. akt V GC 622/13, Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy, oddalił wniosek pozwanego M. K. o zwolnienie od kosztów sądowych.

Uzasadniając motywy swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał, że z treści dołączonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że pozwany M. K. pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym wraz z żoną, nie posiada żadnych składników majątkowych i oboje z żoną utrzymują się z dochodów netto pozwanego i żony w kwocie 2.400,00 zł zaś miesięczne wydatki zamykają się w kwocie 2.800,00 zł.

W oparciu o powyższe Sąd Rejonowy uznał, że brak jest przesłanek do uwzględnienia wniosku pozwanego w zakresie zwolnienia ich od kosztów sądowych. Sąd Rejonowy przywołując treść art. 102 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005r uznał, że brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku.

Sąd Rejonowy podał, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem niemożność poniesienia kosztów w całości lub w części musi mieć charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu, a dodatkowo pozwany winien systematycznie gromadzić środki na niezbędne koszty, poczynając od oszczędności w własnych wydatkach, albowiem powinien liczyć się on z możliwością ewentualnych procesów sądowych.

W ocenie Sądu Rejonowego przedłożone przez pozwanego oświadczenie o którym mowa w art. 102 ust 1 w/w ustawy jest niewiarygodne z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego.

Sąd Rejonowy uzasadnił to tym, że kwota wydatków przewyższa miesięczne dochody pozwanego i jego małżonki, natomiast brak jest oświadczenia o dodatkowym źródle dochodów czy też posiadanych oszczędnościach, które pozwoliłyby na pokrycie różnicy między wydatkami i dochodami.

Pismem z dnia 22 lipca 2013 r. pozwany wniósł zażalenie na powyższe postanowienie żądając jego zmiany i zwolnienia go od kosztów sądowych.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie:

- art. 101 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez przyjęcie, iż nie zachodzą przesłanki do zastosowania instytucji dobrodziejstwa zwolnienia z kosztów sądowych pozwanego.

W pisemnych motywach powyższego podał, Sąd I instancji w sposób błędny przyjął, iż sytuacja materialna pozwanego umożliwia mu ponoszenie kosztów postępowania sądowego. Stwierdził, iż zgodnie z załączonym do wniosku oświadczeniem wszelkie środki jaki pozwany pozyska przeznacza na utrzymanie rodziny i wydatki związane z domem. Konieczność uiszczenia kosztów sądowych uszczupliłaby te środki, a ich uiszczenie wiązałoby się z zaciągnięciem kredytu bądź pożyczki na co pozwanego w aktualnej sytuacji finansowej nie stać.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejsze zażalenie pragnie na wstępie podkreślić, że postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych osoby fizycznej (art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Przy czym uwzględnienie wniosku o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych następuje po rozważeniu przez sąd okoliczności odnoszących się do stanu rodzinnego, majątkowego, dochodów i źródeł utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie. Opłaty sądowe stanowią, bowiem rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa, z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia strony z obowiązku ich ponoszenia (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19.03.2010 r., II PZ 34/09, LEX nr 603836).

W okolicznościach niniejszej sprawy należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu I instancji, iż złożone przez pozwanego oświadczenie, o którym mówi art. 102 ust 2 w/w ustawy nie jest na tyle wiarygodne, aby przedmiotowy wniosek uwzględnić. Pozwany nie naprowadza w zażaleniu z jakich źródeł pokrywa swoje miesięczne wydatki w kwocie 2.800,00 zł przy dochodach 2.400,00 zł.

W związku z tym skoro pozwany nie wykazał w sposób przekonywujący i całkowicie wiarygodny, iż rzeczywiście sytuacja majątkowa jest taka jak w złożonym oświadczeniu to Sąd Rejonowy kierując się zasadami określonymi w art. 102 ust 1 wymienionej ustawy oraz zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego w sposób zasadny oddalił wniosek pozwanego złożony na tym etapie postępowania w zakresie kosztów sądowych. Przy ocenie powyższego należy podnieść, iż pozwany winien czynić oszczędności w swych wydatkach i gromadzić środki finansowe na poczet ewentualnych opłat już od momentu wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, a najpóźniej już od momentu otrzymania nakazu zapłaty tj. od dnia 04.03.2013r. (k. 42).

Strona, która wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - nie może prawnie i skutecznie składać wniosku o zwolnienie jej od obowiązku do uiszczenia opłat sądowych (podobnie Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z dnia 9.07.1992r, I ACz 393/92).

Należy w tym miejscu również zauważyć, że pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika ma obowiązek wykazać, iż nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania dla siebie i rodziny.

Wystarczające (niewystarczające) udokumentowanie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych odnosi się do sfery dowodowej regulowanej przepisami o postępowaniu dowodowym (art. 227-234 kpc) dlatego skutkiem zaniechania wnioskodawców w tym zakresie jest oddalenie wniosku.

Skoro ustawodawca uzależnia przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych od wykazania braku dostatecznych środków, to wnioskodawca winien przedłożyć taką dokumentację, na podstawie której Sąd orzekający będzie mógł dokonać ustaleń co do stanu majątkowego wnioskodawcy i oceny podnoszonych przez niego twierdzeń (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17.01.2007 r., I ACz 15/07, LEX nr 516563).

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że strona pozwana w niniejszym postępowaniu reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego. Winien on zatem pouczyć swego mocodawcę o potrzebie należytego uzasadnianie wniosku o zwolnienie od opłaty od apelacji, oraz sposobie wykazania okoliczności na jakie się powołuje w wniosku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 września 1992 r., I ACz 344/92, OSA.1993/9/63, LEX nr 5581). Mając zaś na uwadze treść zarzutu pozwanego w tym przedmiocie Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że to nie strona dokonuje oceny sytuacji finansowej przez pryzmat zaistnienia przesłanek o których stanowi w/w przepis ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych tylko Sąd, a tej oceny może dokonać tylko poprzez dowody które strona mu zaofერuje. Poza tym taka ocena winna być dokonana poprzez weryfikację sytuacji finansowej strony całościowo, a nie wyrywkowo i to tylko w zakresie danych wskazanych w w/w oświadczeniu (i tak budzącym wątpliwości co do swej wiarygodności) - tak jak przedstawia to pozwany w niniejszej sprawie.

Reasumując z powołanych wyżej powodów Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu i z tych też względów zażalenie pozwanego jako bezzasadne - na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. - należało w całości oddalić, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji postanowienia.

Zarządzenie:

1. Odpis postanowienia doręczyć pełnomocnikowi pozwanego M. K..
2. Po wykonaniu pkt. 1 akta sprawy zwrócić Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie V Wydziałowi Gospodarcemu.